

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 februari 2021

Hierbij stuur ik u de reactie op het verzoek van uw Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap naar aanleiding van de procedurevergadering van 3 december 2020 inzake de brief van mevrouw S. met betrekking tot de studieschuld en de gevolgen daarvan. Ik zal in deze brief eerst kort in gaan op de situatie van mevrouw S. en vervolgens meer algemeen op het terugbetalen van de studieschuld.

Reactie brief

De briefschrijfster geeft aan dat zij psychisch en financieel onder druk staat door haar studieschuld. Dat is uiteraard een zeer vervelende situatie. Uit de informatie die in de brief staat lijken er echter ook enkele misverstanden te bestaan, bijvoorbeeld over de duur van de studielening. Om meer inzicht te krijgen in de situatie van mevrouw S. en te kijken of zij reeds gebruik maakt van de verschillende mogelijkheden bij DUO heb ik haar een brief gestuurd met de vraag of DUO contact met haar op mag nemen. Dan kan een medewerker van DUO haar persoonlijk verder helpen.

Terugbetalen studiefinanciering

Het terugbetalen van de studieschuld is zo vormgegeven dat oud-studenten alleen hoeven terug te betalen als hun inkomen dat toelaat. Er zijn afhankelijk van het jaar dat het terugbetalen start verschillende regimes. Gezien het in dit geval gaat om een mbo-opleiding die naar verwachting voor 2015 is gevolgd, zal ik daar op focussen.

De studiefinanciering voor studenten aan het mbo niveau 3 en 4 kent een prestatiebeurssystematiek met daarin een basisbeurs, een aanvullende beurs en een reisvoorziening. Naast de prestatiebeurs heeft de student ook de mogelijkheid om een rentedragende lening af te sluiten bij DUO. Indien een student binnen 10 jaar een diploma haalt op mbo niveau 3 of 4 wordt de prestatiebeurslening omgezet in een gift. Mocht de student de opleiding niet succesvol afronden, zoals in de situatie van mevrouw S., wordt alleen het eerste jaar aanvullende beurs omgezet in een gift. Het overige bedrag wordt dan omgezet in een lening.

In haar brief geeft mevrouw S. ook aan dat zij wellicht via haar werkgever een opleiding kan volgen. Het gaat hier echter om een branche-opleiding en niet om een volledige mbo-opleiding. Uiteraard moedig ik iedereen aan om een leven lang te blijven leren. Voor een omzetting van de prestatiebeurs voor een mbo-opleiding komt men in aanmerking wanneer binnen de diplomatermijn een diploma behaald wordt aan een vakopleiding (niveau 3), middenkaderopleiding of specialistenopleiding (niveau 4). Studiefinanciering is bedoeld om een volledig diploma te halen, waarmee men niet alleen

branche-specifiek maar ook algemeen wordt opgeleid. Denk daarbij aan vakken als Nederlands en wiskunde. Een diploma van een branche-opleiding staat daarmee in het kader van de omzetting van de prestatiebeurs niet gelijk aan een diploma van een reguliere mbo-opleiding.

De hoogte van de maandelijkse aflossing van de studieschuld wordt bepaald op basis van het inkomen van de oud-student in het peiljaar. De oud-student betaalt terug naar draagkracht, wat ook kan betekenen dat het maandbedrag op €0 wordt vastgesteld als de oud-student niet genoeg verdient om de maandlasten te kunnen dragen. Iedere oud-student heeft tevens de mogelijkheid om 60 aflosvrije maanden in te zetten. Deze kunnen in één keer of gespreid worden ingezet. De maximale terugbetalingsperiode wordt verlengd met de inzet van de aflosvrije periode. De maximale terugbetaaltermijn van studieleningen in het mbo-regime bedraagt 15 jaar. Als na afloop van die termijn er nog een schuld openstaat, wordt dat restant kwijtgescholden.

Het terugbetalen naar draagkracht zorgt ervoor dat niemand in de problemen hoeft te komen door het terugbetalen van een studieschuld. Ik kan me voorstellen dat mensen desondanks druk kunnen ervaren door het hebben van een studieschuld. Door goed zicht te krijgen op de schuld en de terugbetaalmogelijkheden, op de mogelijkheid aflossingsvrije perioden in te zetten, en op de gegarandeerde kwijtschelding kan deze ervaren druk mogelijk worden verminderd of weggenomen. DUO kan deze mevrouw hierbij helpen.

Daarnaast is het belangrijk dat studenten ook voordat zij aan een studie beginnen goed op de hoogte te zijn van wat het hebben van een studieschuld daadwerkelijk betekent. Er is reeds veel voorlichting voorhanden, maar ik werk er continu aan om deze nog verder te verbeteren. Zo wordt er op dit moment onderzoek gedaan door het NIBUD naar de financiële positie van studenten om te bezien hoe de voorlichting verder verbeterd kan worden.

Tot slot

Ik vind het vervelend dat mevrouw S. zo veel druk ervaart van haar studieschuld. Ik hoop dat zij in een gesprek met DUO meer inzicht kan krijgen in haar studieschuld en de mogelijkheden om deze (gedeeltelijk) af te lossen voor zover zij daartoe de mogelijkheden heeft.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
I.K. van Engelshoven